

Nenápadná novela zákoníku práce s intenzivním dopadem na stavební podnikatele

Bez většího zájmu médií i odborné veřejnosti byl v loňském roce schválen zákon č. 408/2023 Sb., kterým se novelizoval mimo jiné zákoník práce. Jakkoli tato novela nabyla účinnosti dne 1. 1. 2024, ve sbírce zákonů byla zveřejněna až dne 27. 12. 2023. Zákonodárce tudíž nedal dotčeným subjektům velký prostor na přípravu, přestože zásah do jejich práv a povinností byl dosti intenzivní.

Co novela přinesla?

V návaznosti na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/67/EU ze dne 15. 5. 2014 se stát rozhodl vstoupit do soukromoprávních vztahů dodavatelů (stavebních podnikatelů) a jejich poddodavatelů. Půjde zpravidla o vztahy založené v souvislosti se smlouvou o dílo, při nichž dodavatel využívá další subjekty jakožto poddodavatele pro zhotovení části stavebního díla.

V nově vloženém ustanovení § 324a zákoníku práce zákonodárce zavedl zákonné ručení dodavatele za mzdy, platy a odměny z dohody zaměstnanců poddodavatele. Za uvedené mzdové nároky zaměstnanců ručí dodavatel v rozsahu, v jakém se poddodavatelé podíleli na smluvním plnění pro dodavatele, a to až do výše minimální mzdy. Ručení se uplatní také v řetězci více poddodavatelů – společně a nerozdílně s dodavatelem bude ručit subjekt v řetězci nejvýše postavený (např. generální dodavatel).

Dodejme ještě, že dodavatelem rozumí zákoník práce stavebního podnikatele ve smyslu § 14 písm. d) zákona č. 283/2021 Sb., nový stavební zákon. Jde tedy o subjekt, který je oprávněn k provádění stavebních nebo montážních prací jako předmětu své činnosti podle živnostenského zákona.

V jakých případech dodavatel ručí?

Zákoník práce stanovuje zákonné ručení dodavatele v případě, že poddodavatel nevyplatil zaměstnanci za práci, kterou konal v rámci plnění pro dodavatele, mzdu, plat nebo odměnu z dohody do konce období splatnosti, tedy zpravidla v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém vzniklo zaměstnanci právo na výplatu.

Pokud se zaměstnanec poddodavatele dostane do takovéto situace, je oprávněn písemně vyzvat dodavatele, aby uhradil jeho mzdové nároky až do výše minimální mzdy. Dodavatel je povinen uspokojit mzdové nároky zaměstnance poddodavatele do 10 dnů od doručení výzvy a provést ze mzdy zákonné srážky (odvody a jiné).

Foto: Michal Bernátek, www.myphotocx

Platí ručení dodavatele bezvýhradně?

Dodavatel se povinnosti ručit zproští, resp. taková povinnost mu vůbec nevznikne, pokud

- 1) poddodavatel při zahájení realizace smluvního plnění doloží dodavateli potvrzení, že nemá evidován nedoplatek na pojistném a penále na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na veřejném zdravotním pojištění ne starší než tři měsíce, a zároveň
- 2) poddodavatel nebyla v období 12 měsíců předcházejících zahájení realizace smluvního plnění pro dodavatele pravomocně uložena pokuta vyšší než 100 000 Kč za porušení povinností vyplývajících z pracovněprávních předpisů.

Pokuty za neuspokojení mzdových nároků

Novela také doplnila zákon č. 251/2005, o inspekci práce. V § 13 odst. 1 písm. n) a § 26 odst. 1 písm. n) tohoto zákona zavedla nový přestupek na úseku zaměstnanosti v případě, že dodavatel neposkytne zaměstnanci poddodavatele jeho mzdový nárok v rozporu s jeho povinností ručitele. Za takový přestupek hrozí pokuta až do výše 2 000 000 Kč.

Závěrem

Nová povinnost ručení je poměrně nečekaná a její umístění v zákoníku práce nesystematické. Na dodavatele coby stavební podnikatele přenáší větší administrativní i finanční zátěž při pro-

věřování svých poddodavatelů. To vše se velmi pravděpodobně promítne do ceny díla i samotných subdodávek.

Dodavatelům každopádně doporučujeme věnovat novému zákonnému ručení zvýšenou pozornost a důkladněji prověřovat své smluvní partnery už v před-smluvním stadiu. Není současně od věci se již při přípravě smluvní dokumentace (nebo při jejím doplňování) obrátit na advokáta a zmírnit díky tomu možné dopady vyplývající ze zákonného ručení. ■

JUDr. ONDŘEJ SASIN, advokát

Společnost vzniklá spojením 30leté praxe advokátky Ivy Repa Kremplové s praxí čtyř služebně mladších kolegů – Johna A. Gealfow, Christiana Maye, Jaroslava Krempla a Matěje Krempla. Jako středně velká advokátní kancelář poskytuje perfektní právní služby za současného udržení osobního přístupu ke klientům.

OYERS